EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 29.9.2026.
COM(2026) 511 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI

saskaņā ar Padomes Direktīvas 2006/112/EK 395. pantu

1. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

Saskaņā ar 395. pantu Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu[1] (PVN direktīva) Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var atļaut jebkurai dalībvalstij ieviest īpašus pasākumus, lai atkāptos no direktīvas noteikumiem ar nolūku vienkāršot PVN iekasēšanas procedūru vai lai nepieļautu noteiktu veidu izvairīšanos no nodokļu maksāšanas vai nodokļu apiešanu. Tā kā šajā procedūrā ir paredzēta atkāpe no vispārējiem PVN principiem, saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas (EST) judikatūru PVN direktīvas 395. pantā minētie valsts atkāpes pasākumi, kas ir atļauti "ar nolūku vienkāršot PVN iekasēšanas procedūru vai lai nepieļautu noteiktu veidu nodokļu nemaksāšanu vai izvairīšanos no nodokļu maksāšanas", ir jāinterpretē šauri, un šiem pasākumiem ir jābūt arī nepieciešamiem un lietderīgiem to konkrēto mērķu sasniegšanai, un tiem pēc iespējas mazāk ir jāietekmē PVN direktīvas[2] mērķi un principi.

Vēstulē, kas Komisijā reģistrēta 2026. gada 28. maijā, Latvija lūdza atļauju vēlreiz pagarināt atļauju, atkāpjoties no PVN direktīvas 193. panta, lai piemērotu apgrieztās maksāšanas sistēmu attiecībā uz kokmateriālu piegādi vai saistīto pakalpojumu sniegšanu, kas sākotnēji tika piešķirta pēc Latvijas pievienošanās Savienībai 2004. gada 1. maijā, 2006. gadā tika pagarināta ar Padomes Lēmumu 2006/42/EK un pēc tam pagarināta vēl sešas reizes, pēdējo reizi līdz 2026. gada 31. decembrim ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2024/3207.

Saskaņā ar PVN direktīvas 395. pantu Komisija ar 2026. gada 21. augusta vēstuli informēja pārējās dalībvalstis par Latvijas pieprasījumu. Ar 2026. gada 25. augusta vēstuli Komisija paziņoja Latvijai, ka tās rīcībā ir visa informācija, ko tā uzskata par vajadzīgu lūguma izvērtēšanai.

2. PIEPRASĪJUMS

Latvija saskaņā ar PVN direktīvas 395. pantu pieprasa, lai Padome, rīkojoties pēc Komisijas priekšlikuma, pagarina atļauju Latvijai, atkāpjoties no PVN direktīvas 193. panta, piemērot īpašu pasākumu attiecībā uz apgrieztās maksāšanas sistēmas piemērošanu saistībā ar kokmateriālu piegādi un saistītu pakalpojumu sniegšanu.

Saskaņā ar PVN direktīvas 193. pantu PVN parasti maksā nodokļa maksātājs, kas veic preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu. Apgrieztās maksāšanas sistēmas mērķis ir pārnest šo atbildību uz nodokļa maksātāju, kuram tiek veiktas piegādes, lai izvairītos no tā, ka piegādātājam būtu iespēja pazust ar saņemto PVN ("pazudušā tirgotāja" krāpšanas veids).

Atkāpe Latvijai pirmo reizi tika piešķirta 2003. gada Pievienošanās akta[3] VIII pielikuma 7. nodaļas 1. punkta b) apakšpunktā līdz 2005. gada 30. aprīlim, un pēc

[1] OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp.

[2] Sk. 2011. gada 27. janvāra spriedumu *Vandoorne* lietā, C-489/09, EU:C:2011:33, 27. punktu.

[3] Akta par Čehijas Republikas, Igaunijas Republikas, Kipras Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Ungārijas Republikas, Maltas Republikas, Polijas Republikas, Slovēnijas Republikas un Slovākijas Republikas pievienošanās nosacījumiem un pielāgojumiem Līgumos, kas ir Eiropas Savienības pamatā, VIII pielikuma 7. nodaļas 1. punkta b) apakšpunkts (OV L 236, 23.9.2003., 33. lpp.)

tam pirmo reizi ar Padomes 2006. gada 24. janvāra Lēmumu 2006/42/EK[4] tā tika pagarināta līdz 2009. gada 31. decembrim saistībā ar Padomes Sestās direktīvas 77/388/EEK 21. pantu. Pēc tam, atkāpjoties no PVN direktīvas 193. panta, ar Padomes Īstenošanas lēmumu 2009/1008/ES[5] (2009. gada 7. decembris) atļauja tika piešķirta līdz 2012. gada 31. decembrim, un tā tika pagarināta vēl piecas reizes, proti, ar Padomes Īstenošanas lēmumiem 2013/55/ES (2013. gada 22. janvāris)[6], (ES) 2015/2396 (2015. gada 10. decembris)[7], (ES) 2018/2006 (2018. gada 11. decembris)[8], (ES) 2022/81 (2022. gada 18. janvāris)[9] un visbeidzot (ES) 2024/3207 (2024. gada 12. decembris)[10] tā tika pagarināta līdz 2026. gada 31. decembrim. Tāpēc īpašais pasākums tiek pastāvīgi piemērots vairāk nekā divdesmit gadus un jau ir pagarināts septiņas reizes.

3. KOMISIJAS VIEDOKLIS

Saņemot pieprasījumus saskaņā ar PVN direktīvas 395. pantu, Komisija tos pārbauda, lai pārliecinātos, vai ir izpildīti pamatnosacījumi atkāpes piešķiršanai, tas ir, vai ierosinātais īpašais pasākums vienkāršo procedūras nodokļu maksātājiem un/vai nodokļu administrācijai un vai šāda pasākuma mērķis ir novērst konkrētu veidu nodokļu nemaksāšanu vai izvairīšanos no nodokļu maksāšanas. Komisija šajā jautājumā vienmēr bijusi rezervēta un piesardzīga, lai panāktu, ka ar atkāpēm netiek traucēta vispārējās PVN sistēmas darbība, atkāpes ir ierobežotas gan pēc tvēruma, gan laika un tās ir nepieciešamas un samērīgas. Tādēļ ikviena atkāpe no sadalītā maksājuma sistēmas var būt tikai galējs līdzeklis uz ierobežotu laiku, un ir jāsniedz garantijas par tās nepieciešamību un ārkārtas raksturu.

Ņemot vērā vairāk nekā divdesmit piemērošanas gadus, Komisija uzskata, ka Latvijai ir bijis pietiekami daudz laika ieviest vispārpieņemtus pasākumus, attiecībā uz kuriem nav nepieciešama atkāpe no PVN direktīvas, lai ieviestu kontroli, kam būtu jānodrošina

[4] Padomes Lēmums 2006/42/EK (2006. gada 24. janvāris), ar ko Latvijai atļauj pagarināt pasākuma piemērošanu, atkāpjoties no 21. panta Padomes sestajā Direktīvā 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem (OV L 25, 28.1.2006., 31. lpp.).
[5] Padomes Īstenošanas lēmums 2009/1008/ES (2009. gada 7. decembris), ar ko Latvijas Republikai atļauj turpināt piemērot pasākumu, atkāpjoties no 193. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 347, 24.12.2009., 30. lpp.).
[6] Padomes Īstenošanas lēmums 2013/55/ES (2013. gada 22. janvāris), ar kuru groza Īstenošanas lēmumu 2009/1008/ES, ar ko Latvijas Republikai atļauj turpināt piemērot pasākumu, atkāpjoties no 193. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 22, 25.1.2013., 16. lpp.).
[7] Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2015/2396 (2015. gada 10. decembris), ar kuru groza Īstenošanas lēmumu 2009/1008/ES, ar ko Latvijas Republikai atļauj turpināt piemērot pasākumu, atkāpjoties no 193. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 332, 18.12.2015., 142. lpp.).
[8] Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2018/2006 (2018. gada 11. decembris), ar kuru groza Īstenošanas lēmumu 2009/1008/ES, ar ko Latvijas Republikai atļauj turpināt piemērot pasākumu, atkāpjoties no 193. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 322, 18.12.2018., 20. lpp.).
[9] Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2022/81 (2022. gada 18. janvāris), ar kuru groza Īstenošanas lēmumu 2009/1008/ES, ar ko Latvijas Republikai atļauj turpināt piemērot pasākumu, atkāpjoties no 193. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 13, 20.1.2022., 49. lpp.).
[10] Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2024/3207 (2024. gada 12. decembrī), ar kuru groza Īstenošanas lēmumu 2009/1008/ES, ar ko Latvijas Republikai atļauj turpināt piemērot pasākumu, atkāpjoties no 193. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L, 23.12.2024.).

pienācīga revīzija un pēcpārbaude, kokmateriālu nozarē, kura sastāv no diezgan liela apjoma materiālajām precēm.

Turklāt Latvijai ir atgādināts veikt atbilstošus pasākumus krāpšanas apkarošanai, jo īpaši:

Padomes Īstenošanas lēmuma (ES) 2024/3207 5. apsvērumā, ar kuru tika piešķirts pašlaik spēkā esošais pagarinājums, tika norādīts, ka "(..) īpašos pasākumus piešķir uz noteiktu laiku, lai varētu izvērtēt, vai minētie īpašie pasākumi ir lietderīgi un efektīvi. Īpašie pasākumi dod dalībvalstīm laiku valsts līmenī ieviest citus vispārpieņemtus pasākumus, lai uzraudzītu materiālu apriti, PVN nomaksu un nodokļu maksātāju saistību izpildi, kuriem būtu jārisina attiecīgā problēma līdz īpašā pasākuma termiņa beigām, tādējādi novēršot nepieciešamību pagarināt šo īpašo pasākumu. Īpašs pasākums, kas ļauj izmantot apgrieztās maksāšanas kārtību, tiek izņēmuma kārtā piešķirts kā galējs līdzeklis konkrētās jomās, kurās notiek krāpniecība".

Minētā lēmuma 6. apsvērumā ir norādīts, ka (..) "līdz šajā īstenošanas lēmumā paredzētā īpašā pasākuma termiņa beigām Latvijai būtu jāveic citi vispārpieņemti pasākumi, lai apkarotu un novērstu krāpšanu ar PVN kokmateriālu tirgū, lai vairs nebūtu nepieciešama turpmāka īpašā pasākuma pagarināšana.".

Latvijas iesniegtajā pieprasījumā nav norādīts neviens jauns konvencionāls pasākums, kas ieviests kopš Lēmuma (ES) 2024/3207 pieņemšanas. Latvija norāda, ka notiek darbs, lai stiprinātu jau ieviestos pasākumus, un pauž nodomu atgriezties pie standarta PVN režīma kokmateriālu nozarē "plānotā veidā un saprātīgā termiņā", neprecizējot šo termiņu un nesniedzot izmērāmus rezultātus. Tā arī norāda, ka joprojām tiek izmantota iepriekš pastāvējusi uzņēmumu reitingu sistēma, ko pārvalda tās nodokļu administrācija.

Un tomēr Latvija apgalvo, ka būtu jāpiešķir papildu pagarinājums, jo īpaši atsaucoties uz Latvijas parlamenta (Saeimas) lēmumu atlikt obligātās elektronisko rēķinu sagatavošanas starp uzņēmumiem stāšanos spēkā no 2026. gada 1. janvāra līdz 2028. gada 1. janvārim, ko tā uzskata par pietiekamu iemeslu apgrieztās maksāšanas sistēmas turpināšanai. Tā kā iekšzemes e-rēķinu sagatavošanas atlikšana atspoguļo izvēli, kas ir Latvijas pašas kontrolē, un nav Savienības tiesību aktos noteikts ierobežojums, tā pati par sevi nevar pamatot turpmāku Savienības līmeņa atkāpi saskaņā ar 395. pantu.

Turklāt Lietuvai un Rumānijai, kurām bija piešķirtas salīdzināmas atkāpes kokmateriālu nozarē saskaņā ar attiecīgi Padomes Īstenošanas lēmumiem (ES) 2018/1920 un (ES) 2023/218, minētie pasākumi pēc 2021. un 2025. gada vairs netika pagarināti, piemērojot tos pašus nosacījumus saskaņā ar PVN direktīvas 395. pantu.

Ņemot vērā iepriekš minēto un to, ka Komisija jau 2024. gadā informēja Latviju, ka būtu jāīsteno konvencionāli pasākumi, un ņemot vērā to, ka īpašais pasākums jau ir spēkā kopš 2004. gada un ir pagarināts septiņas reizes attiecīgi 2006., 2009., 2013., 2015., 2018., 2022. un 2024. gadā, vairs nav pamata piešķirt turpmāku pagarinājumu.

4. SECINĀJUMS

Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Komisija iebilst pret Latvijas pieprasījumu.